

Prof. Dr. Annemieke Roobeek:

Futureproof tuinbouw vraagt om **meer samenwerking**

Waar gaat het naartoe in de glasgroentesector? Deze vraag werd niet alleen gesteld aan de leden van Van Nature tijdens de kantinebijeenkomsten in juni, maar het was ook de insteek van het congres 'Toekomstbestendigheid van de glasgroentesector', een initiatief van de Federatie Vruchtgroente Organisaties en de Rabobank. Een van de sprekers was prof. Dr. Annemieke Roobeek. De afgelopen jaren heeft zij zich verdiept in de sector, met een interessante visie als resultaat. Annemieke is hoogleraar Strategie en Transformatie aan Nyenrode Business Universiteit en heeft ook haar eigen bureau in 'netwerkend werken', bedoeld om professionals uit verschillende branches met elkaar in gesprek te brengen. En juist dát is wat de tuinbouwsector te doen staat.

Dat de glasgroenteteelt in Nederland op een hoog niveau staat, is voor Annemieke Roobeek boven alle twijfel verheven. Zij ziet twee toekomstrichtingen voor zich. 'We gaan zo door en zetten in op maximale productie en individueel ondernemerschap. We blijven een sterke exporteur voor West-Europese markten. Ondernemers zijn in deze optie concurrenten van elkaar, tenzij ze in coöperaties werken. Het is ieder voor zich. De andere richting is dat we niet langer streven naar een maximale output van glastuinbouwproducten voor de export, maar hoog-technologische en geïntegreerde glastuinbouwssystemen gaan exporteren, inclusief digitale groeirecepten (software) voor de lokale markten.'

Obstakels

Om die nieuwe positie te bewerkstelligen, zijn er een paar obstakels constateert zij. 'Er is in Nederland wel veel kennis voorhanden, maar die is extreem verspreid over heel veel midden- en kleinbedrijven. Er wordt op onderdelen vernieuwd, maar het grote systeem blijft buiten het vizier. Alleen door

samenwerking, binnen en buiten de sector, kan een nieuwe groeisprong worden gemaakt. Dan moeten we wel gaan samenwerken in ecosystemen, van tuinders tot technische installateurs en kassenbouwers, van zaadveredeling tot supermarkten en afzetkanalen en financiële instellingen'

Kennis delen

Ook zouden zaadveredelaars en telers meer kennis moeten delen. 'Met name om de voedselveiligheid en voedselzekerheid van exportgewassen te garanderen. Die kennis kunnen we goed gebruiken om tot kant-en-klare digitale groeirecepten te komen die elders op de wereld toepasbaar zijn, als onderdeel van die high-tech geïntegreerde systemen. Je kunt niet meer zeggen: hier heb je een robot, hier heb je een sorteermachine en hier heb je zaadjes. Het moet een compleet geïntegreerd pakket worden. Dat betekent dat je moet uitgaan van het grotere plaatje in plaats van het eigenbelang van de ondernemer. Want dan kunnen we sámen toekomstbestendig meer gaan verdienen.'

Megasteden

De ontwikkeling van megasteden is een andere ontwikkeling waar de Nederlandse tuinbouw een antwoord op moet geven. Annemieke: 'Die ontwikkeling leidt tot een grotere vraag naar voedsel in de steden. We hebben daarom nieuwe groeisystemen in de buurt van die steden nodig. Ook de verwerking van producten ter plekke wordt steeds belangrijker, om de voedselveiligheid te garanderen. Dat betekent: samenwerken met groenteverwerkers die kleine porties hygiënisch verpakken.'

Andere manier van financieren

Ook financieel is er nog een horde te nemen. 'Het gaat om grootschalige, kapitaalsintensieve exportprojecten. Daar hoort een andere manier van financieren bij. Wat een individuele onderneming niet lukt bij een bank, lukt met elkaar wel.'

Het zijn ambitieuze plannen. Maar Annemieke Roobeek is ervan overtuigd dat de tuinbouw de noodzaak inziet. 'Er is al een voorhoede van kassenbouw- en installatiebedrijven die inziet dat we voor een nieuwe groeisprong staan. Daarvoor moeten we anders met elkaar en met partijen buiten de sector gaan samenwerken. Ook moeten we de voorhoede uitbreiden met telers en veredelaars.'

Geen garantie voor toekomstbestendigheid

Panklare recepten liggen er niet. 'Het gaat om nieuwe productieconcepten. Concepten die we elders op de wereld, met name in miljoenensteden, gaan toepassen. Dat we kennis hebben is een voordeel, maar het is geen garantie voor toekomstbestendigheid. Het gaat om radicaal omdenken. Om werken aan nieuwe verhoudingen tussen bedrijven binnen en buiten de sector rond innovatieve en duurzame productieconcepten. Er is geen tijd te verliezen. De internationale concurrentie denkt al op een andere schaal en werkt met andere financiële constructies, zoals private equity en industriekapitaal. En als wij het niet doen, gaan andere landen ons voorbij. Want die concurrentie gaat komen, uit landen als Japan, Zuid-Korea, de Verenigde Staten of Israël.'

Haar - bemoedigende - samenvatting: 'Nederland heeft een goede uitgangspositie, maar snelheid en samenwerking in ecosystemen zijn noodzakelijk, willen we echt die groeisprong maken.'